

Izveja vsak dan, izveniš nedelje in ponedeljka ob 6 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. Lastnik konsorcijski list „Edinosti“. — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruge s omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.
Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
za pol leta „ 12.—
za tri mesece „ 6.—
za tedensko izdajo za celo leto 200

VEČERNA EDINOST

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širini ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vln. Osmrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vln.

Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 3.— vsaka nadaljna vrsta „ 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšertni oddelček „Edinosti“. Naročniki in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in loži se v Trstu.

Uprava in inšertni oddelček se nahajata v ulici Sv. Franciška Asiškega št. 20. — Poštahranilnični račun št. 841.652.

Skrajno neugodno vreme ovira operacije. — Artiljerijski boji na južnem Poljskem. — Ob Nidi se pričakujejo novi boji. — Novi turški uspehi v Azerbejdžanu.

Položaj na avstrijskih bojiščih.

DUNAJ, 8. (Cenzurirano). V Bukovini so Rusi počasi sledili našim četam, ki so se umeknile proti karpatskim grebenom. Ojačenja, ki so jih tu dobili Rusi, so večina črna črnovojniške formacije vseh starostnih razredov iz kljevskega dopolnilnega okraja. Doslej so jih uporabljali edino je za etapno službo. Na njihovo mesto na etapnih črtah stopijo novinci, katerih izvežba se tu dokonča.

Od močnega ruskega armadnega oddelka, ki je prodiral preko Liskega proti Lupkovemu, brzokone poldruga ali dveh armadnih zborov, se je odločilo nekaj čet proti zapadu in so prodirle preko višin vzhodno od Czeremche. Te manevre so obrezuspešile s protinapadom, ki se je posrečilo, naše karpatske čete in so vrgle sovratnika proti Wistoku Welkemu. Nasproti Duklanskemu prelazu se je sovražnik držal včeraj pričakovano. V svrhu opore pri Czeremochi poraženim ruskim močem, so danes napredovale ruske čete iz smeri od Jaslske.

Na črti Gorlice-Biala-Dunajec se ni dogodilo nič važnega, če se izvzame artiljerijsko streljanje. Tudi ob Nidi vlada v splošnem mir. Verjetno pa je, da se v kratkem razvlejo novi boji.

Med izlivom Nide in Inowłodzom so se vršili artiljerijski boji, ki pač pripravljajo nove napade. Obe strani si stojijo tu nasproti v močnih utrdbah. Južno vreme je le še poslabšalo močvirni značaj Pilice in njenih pritokov.

Na severnem Poljskem napredujejo Nemci vzhodno od Rawe in južno od Sochaczewga.

Na črnogorskem bojišču so Črnogorci z močnimi silami obnovili naskok na Avtovac, a so bili zavrnjeni ob težkih izgubah moštva in materiala. — (»Tagespost«).

Položaj v Karpatih.

BUDIMPEŠTA, 8. (Cenz.) S severno-vzhodnega bojišča se poroča: Rusi odstopajo od severnih Karpatov v jugovzhodni smeri. Njihov vpad v unsko in bereško županijo ni bilo smatrati za resen. Najbrž odstopilo tudi od tod, kakor kažejo vsa znamenja, in nameravajo le povzre in podolje potokov Tibe, Latorce in Nagy Aga držati toliko časa, dokler bodo mogli. Nasprotno pa se zbirajo z večjimi silami za napad na skrajnih, južnovzhodnih točkah marmaroške županije in pa v Bukovini.

Prvi vdor Rusov v Karpat se je izjavil. Glavnega namena, odvzetja železniških prog — niso dosegli in sedaj ima njihovo nastopanje od časa do časa z navidezno veliko močjo le namen, da bi vznemirjalo in kvečjemu še, da bi odvrglo pozornost od njihovega glavnega smotra. Na pristojnem mestu vedo to in se ne dajo zato spraviti v zadrego.

Kakor poroča »Esti Ujsag«, se prebivalstvo v saroški in zempienski županiji polagoma vrača in prav tako tudi v Bartfeld in Zboro.

Položaj pred Duklanskim prelazom je neizpremenjeno miren. Rusi se ne ganejo, vrše se le majhne praske. Zdi se, da so se čete nekaj dni hotele odpočiti. Vreme je zelo neugodno. Dežuje neprestano in strelski jarki so polni vode. Naše čete stoje v dobro utrjenih, za nas zelo ugodnih položajih.

»Esti Ujsag« poroča iz Ungvara: Včerajšnji dan je na vsej črti potekel mirno. Ruske sile se cenijo na dve diviziji. V bereški in marmaroški županiji se vrše boji. V unski županiji se je sovražnik umeknil po majhnih spopadih.

Aretacija belgijskega kardinala Mercierja ni resnična.

BEROLIN, 9. (Kor.) Del inozemskega časopisa poroča s prozornim namenom o aretaciji in interniranju kardinala Mercierja in drugih belgijskih duhovnikov.

Ta vest je, kakor doznava Wolffov urad, popolnoma izmišljena.

Železniška nesreča pri Kalisu.

BEROLIN, 8. (Uradno). Iz Petrograda prihajajoča vest, da je bilo ob trčenju dveh vojaških vlakov pri Kalisu usmrčenih tisoč nemških vojakov, ni resnična. — Pri imenovanju železniški nesreči so izgubili življenje samo trije ali štirje ljudje, dva sta pa bila ranjena.

Francosko vojno ministrstvo se preselilo v Pariz.

LYON, 8. (Kor.) »Lyon Republicain« poroča iz Bordeauxa: Vojni minister Millerand je z osobjem svojega ministrstva včeraj definitivno zapustil Bordeaux in se povrnil v Pariz, kjer se je danes zopet zela služba v polnem obsegu.

Japonci na evropskem bojišču.

BASEL, 8. (Kor.) »National Zeitung« poroča iz Pariza: »Journal des Debats« se obrača proti agitaciji francoskih listov v prid intervenciji Japonske na evropskem kontinentu in dostavlja, da se intervencija nikakor ne sme kupiti s prepustitvijo niti najmanjšega dela francoske kolonijalne posesti.

Japonci prodali čingavške topove Angleški.

BASEL, 8. (Kor.) »Baseler Nachrichten« poročajo, da je Japonska vse v Čingtavu zaplenjene nemške topove prodala Angleški. Isti list poroča, da je bilo v bojih pri Lodžu in Loviču težko ranjenih osem ruskih generalov, med njimi general grof Keller in general Orlov.

Vojna s Turčijo.

CARIGRAD 8. (K.) Glavni stan objavlja nastopni komunike:

Naše v Azerbejdžanu operirajoče čete so zasedle Kotor. Sovražnik je zapustil tudi ta pas in se je umeknil proti Salmasu in Chol.

Med padlimi v bojih pri Miandoabu se nahaja tudi krilni adjutant carjev in konzul v Savčbulakn, Aleksander.

Angleška zbornica zbornica.

LONDON, 8. (Kor.) (Nadaljevanje). Nadaljeval je izjavljati lord Curzon: V afriškanski listi o izgubah ni bilo nič rečeno o moštvi. Ni znano, kdo vodi vojno v vzhodni Afriki. Ne more se grajati ne vlade, ne lokalnih oblasti, ker niso predvidevale vojne, pač pa zato, da niso pripravile nikakih načrtov za možno vojno. Ne vemo, ali vodi operacije v vzhodni Afriki in Kamerunu vojni urad, ali pa kolonijalni urad.

Cetudi Nemci niso dosegli na kontinentu svojega vojnega cilja, so vendar v posesti skoro vse Belgije in velikega dela Francije. Dosedaj ni nikakega znaka za to, da bi bila njihova sredstva izčrpana. Kolosalne nemške bojne sile imajo poguma, ki je enak onemu angleškega vojaka. Ta nam nerazumljivi pogum je jačen po takem sovražstvu proti nam, kakršnega mi pri svojem flegmatičnem temperamentu nismo sposobni. To vojno utegne odločiti štivila. Če tudi je mogel državni tajnik vojnega urada poslati presenetljivo veliko število vojakov na fronto, vendar prevladuje občutek, da se boje sile neugodno izkazujejo nasproti moči vojske, ki jo držimo doma in vežbamo.

Marki of Oveve izjavlja, da vzhodno-afriškansko vojno vodi vojni urad. Naloga nove armade da je ta, da nadomesti strašno velike izgube. Vse vrzeli so se takoj zapolnile.

Državni tajnik je nadaljeval: Reklo se je, da so se mogli zavezniški upravičeno pritoževati, da nismo poslali na bojišče tolikih bojnih sil, kolikor bi odgovarjalo našim militarnim močim. Ali naj bi se ne pozabljalo, koliko brodivje dela za zaveznike.

Število nabranih novincev je zadovoljivo. Imamo toliko ljudi, kolikor jim moremo v tem trenutku vežbati. O številu čet, ki imajo ostati doma in v inozemstvu, se ne more nič reči. Ni pa nobenega razloga za trditve, da se tu pridružujejo čete, ki so že izvežbane za kontinent.

Lord Portsmouth vprašuje, ali vlada nameruje izdati zakon, po katerem bi se naturalizirancem, rojenim v sovražnih deželah, ki so se pokazali angleške nacionalitete nevredni, mogli odtegniti certifikati.

Izjave lorda Kitchenerja o novačenju so nekoliko razočarale. Skupno število vojakov utegne daleč presegati dva milijona. Vprašanje je, ali bo možno nabrati to število. Narod, od katerega se zahtevajo te žrtve, je vreden naštetih podatkov.

Lord-kanceler Haldane je odgovoril, da prava pot za postopanje s takimi osebami, ni odtegnitev naturalizacije, marveč uporaba najstrožjih zakonov, ki so sedaj v veljavi.

Na neko vprašanje je odgovoril Viscount Alendale, da je bilo dne 1. januarja 1915 27000 Nemcev, Avstrijcev in Ogrov na svobodi in 15.000 interniranih. Število žensk na svobodi iznaša 18.000.

Cesar Viljem proslavlja 70. rojstni dan bavarskega kralja Ludovika.

BERLIN, 9. (Kor.) Cesar Viljem se je podal dne 7. t. m. v glavni stan sešle armade, da tam s prestolonaslednikom bavarskim in njegovimi častniki proslavi 70. rojstni dan kralja Ludovika Bavarskega.

Pri zajtrku se je dvignil cesar, da izpregovori zdravico, v kateri je opozarjal, kako vse drugače se praznuje ta dan, nego se je pričakovalo. Ob drugačnih okoliščinah ne bi bil opustil, da — sledeč srčni želji — osebno izreče svoje čestitke, in ker ni bilo možno, iti k njemu, je prišel semkaj, da z njegovo kraljevo visokostjo prestolonaslednikom in obkrožujočimi ga častniki priprosto in enostavno, kakor tako zahteva vojna, proslavi ta lepi praznik. Največje veselje za visokega gospoda bo gotovo v tem, da more z upravičenim ponosom zreti na svoje vrle čete, katerih sijajni čini so jim pri prijatelju in sovražniku ustvarili brezpogojno priznanje. S takimi četami ni možno dvomiti na izidu težkih bojev, v katerih se nahajamo. V tej samozavesti pije cesar na zdravje svojega prejasnega zaveznika.

Delgo trajanje vojne.

»Hrvatski Pokret« prinaša nastopni kaj poučni, ter pravemu razumevanju sedanjih velikih dogodkov odgovarjajoči članek:

Vedno bolj naletamo na članke in izvadke iz člankov ene in druge vojskujoče skupine, kjer se razpravlja ali o poizkusih v dosegu miru, ali pa vsaj o možnostih, kako dolgo bo še trajala ta vojna. In naj so tudi mnogi pričakovali, da bo ta vojna dolgo trajala, vendar je radi intenzivnosti žrtve vsakdo več ali manje razočaran, ker skozi pet mesecev ne more priti vsaj do kakšnega močnejšega udarca, če že ne do odločitve in do zvršetka vojne. Dosedaj ni osvojena še nobena večja sovražna trdnjava z nobene strani. Veliki boji se bijejo ves čas (odbišči Belgijo, ki je po nedolžnem padla v to vojno) skoro na mejah; flete so ohranjene vse in se celo grade nove ladje. Edino le človeškega in vojnega materiala je potrošeno že v neizmernosti, tako, da se sedaj milica nahaja na fronti. — Ujetnikov vseh držav do početka novembra se računa na milijon in dvestotisoč. Sedaj bi se moglo že nahajati v ujetništvu do dva milijona ljudi. To pomenja, da je temu zdravemu jedru dveh milijonov onemogočeno sodelovanje v vojni. To je vsakako precejšnja številka in bi mogla postati mogočen element za čim hitreje dokončanje vojne. Ranjenci ozdravljajo hitro. Francozi so izdali svojo statistiko, ki kaže, da se nad polovico njih, ki so morali v bolnišnico, že vračajo na fronto. Ranam je podleglo v bolnišnicah na Francoskem samo 2.48 odstotka. Res pa je, da vsled strahovitega modernega orožja ostaja mnogo poginulih takoj na bojišču — veliko več, nego kdaj poprej.

Na koncu prihajajo še težki ekonomski razlogi. Denarja bo še, država ima torej sredstev, da daje vrednost svojemu denarju. Drugo vprašanje je, ali bo h r a n e še dolgo in drugih vojnih potrebščin. Tu je možnost omejena.

Sovražnik ni premagan tedaj, kadar mi to z veseljem konstatiramo v bombastičnih člankih, ampak še le tedaj, ko tudi sovražnik sam priznava svoj poraz, ko izprevidava, da je na koncu svojih sil. Ali tu je račun težak, ker je odvzeta možnost, da bi se moglo ugotoviti vse zaloge, vse vire moči v sovražni državi, da bi se moglo potem kombinirati, kdaj bo sovražnik v resnici zrušen. To ne bi se dalo niti v miru točno ugotoviti. Saj vidimo, da vsake vojni strokovnjak drugače taksira število vojske pri poedinah državah, a poleg tega mora pripoznati vsakdo, da je vojna uničila toliko strateške teorije, toliko na podlagi manevra utrjenih mišljenj. Poleg tega je vojska znala skrivati svoje specialne iznajdbe ali novosti, pak je zato razočaranj in iznenadenj v obilici in na vse strani.

Samo dosedanje vojevanje nam torej ne more niti približno odkriti začetka — konca. Jako tolažljiva in značilna je samo pjava papeževskega posredovanja, da se vsaj izmenjajo tisti ujetniki, ki so valed ran postali nesposobni za nadaljno vojno. Vse vojskujoče države so nalpriljavneje privolile v ta predlog. Mnogi vladarji so s posebno toplimi besedami poudarjali svoje

odobravljanje na tem, da se v tej vojni oglasi prva nota krščanske ljubezni.

Modri sedanji papež je uspel s svojim predlogom. Ni mu se posrečilo, da bi prišlo do premirja za božične praznike, rak je zato stavil drug povsem umerjen predlog, ki je takoj dobil povsod odziva. To je sicer še slaboten znak za kako ablaženje vojevanja; vendar pa je značilna pripravljenost, s katero so vsi sprejeli papežev predlog. S tem je papež prevzel vlogo posredovalca in priznana mu je pravica, da tudi nadalje posreduje.

Zima je letos na bojiščih — razun v hribih — jako blaga. Ostreža zima bi bila morda poprej dovela do odločitve. Na nas, ki ne odločujemo v nobeni smeri je, da čakamo mirno in z zaupanjem.

Povest iz mrtvašnice.

Slike z gališkega bojišča. — Piše Fran Prošeren.

Konec.

Ze sem mislil, da so pospali tovariši. Obrnil sem se k steni, se odel s suknjo čez glavo, trdno in tesno, da bi pozabil, kar sem čul, da bi ubil spomine, in zaspal. Toda motil sem se. Naenkrat začujem tih, žalosten glas, kot glas lepe slovenske narodne pesmi: »V ljubem si ostala kraju, jaz pa šel sem daleč proč«. Oglasil se je drugi, tretji. Tih, lepo, turobno, ubrano in žalostno je zadonela ta lepa slovenska pesem v gališki mrtvašnici. Obrnil sem se, razodel in pomagal. Ko smo končali, se oglašali tretji:

»Prijatelj,« pravi, »daj mi še malo tvojo čutaro.«

Pil je, jo dal naprej in govoril:

»Fantje, imel sem dobrega tovariša. Skupaj sva hodila v šolo, ločila sva se, ko sva zapustila šolo in zopet sva se našla pri vojaki. Služila sva skupaj pri našem polku, samo vsak pri drugi stotnji. Bila sva res dobra prijatelja in priznati moram, da so vsi celo najbolj brezobzirni tovariši spoštovali in čislali našino prijateljsko vdanost. Doslužila sva vojake in se zopet razšla. Sešla sva se letos 1. avgusta v Ljubljani. Prijateljstva ni bilo treba obnovljati, samo občutila sva ga zopet. Slučaj je naletel, da sva prišla oba k isti stotnji in do zadnjega dne pri Grodku sva srečno prebila vse nevarnosti in strahote, kar smo jih prestali. Zadnji dan pri Grodku pa se je pripetilo sledeče:

Zunaj onega nevarnega gozda, v katerem je našel naš prijatelj svojega brata, smo ležali v strelskih jarkih. Moj prijatelj je vodil roj približno 12 mož, jaz pa sosedni roj. Dobil sem povelje »Naprej!« Skočil sem s svojimi možmi in preleteli smo srečno kljub silnemu ognju kakih 60 korakov. Tam smo se vrgli v majhen jarek in se pripravili, da bi začeli streljati. Naenkrat začno padati okrog nas kroglice, ki so se zaletavale in vtikale okrog nas v zemljo kot razdraženi sršeni. Padale so od vseh strani in v kratkem sem spoznal, da sem zašel med dva sovražna ognja. Tudi moji tovariši so to zapazili. Zaklical sem jim, naj se skrijejo in vztrajajo. Nazaj ne gremo, ne smemo, pomoč pride v kratkem. Zarili smo se z glavami kot krti v zemljo in čakali. Naenkrat začujemo med silnim grmenjem silovit »hura«. Skoro bi bili vstali, ko smo začuli ta bojni klic, ki prešine vsakega vojaka kot električna iskra. Toda v zadnjem hipu smo opazili, da smo se zmotili.

Strahovita premoč je napadla naše junaške čete, ki so prodrle, ne oziraje se na desno in levo, sovražniku v žrelo. Stisnili smo se v jarek. Silen topot nad nami — streli ponehajo in se oddaljujejo proti našim črtam. Sovražnik je šel preko nas in nas pustil v miru. Dvignem se in pogledam po tovariših. Ležali so nepremično. Kličem jih, zamen, niti eden zval. V tem hipu zagledam skega častnika in nekaj nlego pil je častnik k meni in mi r oziraje po mojih mrtvih to »Lezi, lezi, ti si naš, sam Vzel mi je puško in o ljudmi za svojci. Ostal sem

ljimi mrtvimi tovariši in čakal, kaj se zgodi. Da bi ostal ruski ujetnik, mi ni šlo za glavo. Splazil sem se čez jarek in previdno opazoval, kam in kako bi ušel. Naenkrat začno padati kroglice zopet okrog mene. Prihajale so od naše strani. Ozrem se nazaj, in kaj sem videl?

Rusi, ki so preje topotali preko nas in pogrnili naše nazaj, so se vračali. Toda njih povratek ni bil zmagonosen, podili so jih naši. S tem sem prišel v največjo nevarnost. Bežeči Rusi me ne vzamejo s sabo, toda tudi živega me ne puste. Potuhnil sem se v jarek in se pritisnil trdno k svojemu mrtvemu tovarišu in čakal, kaj bo. Prihrumeli so Rusi do nas, poskakali preko jarka in že sem mislil, da sem rešen. V tem hipu pristopi nekdo k meni in začul sem znani glas ruskega častnika. Dvignil me je in spustil. Padel sem na tla kot tnilo in se poslovlil od samega sebe. Častnik pa se je oglašil:

»Lezi, tudi ti imaš morda dovolj in mi ni treba tvoje puške!«

Bil sem rešen in se vrnil med svoje, ki so se čudili čudoviti rešitvi. Na polju pa sem pustil svoje tovariše — ležali so v jarku kot snopje za ženjicami. V bližnjem gozdu sem se vlegel v globok, dobro zavarovan strelski jarek in zaspal. Zbudil sem se ponoči. Na nebu so sijale zvezde, okrog mene so spali tovariši, ob jarkih pa so bdele nočne straže.

V nočni tiho — bila je krasna, svetla, srebrna noč — so odmevali žalostni, zategnjeni klici ranjencev, ki so obležali na bojišču in katerih nismo mogli rešiti. Nedaleč od jarka, v približno 100 korakov oddaljenem grmovju pa začutim grozno hropenje, grgranje, ki ni bilo podobno človeškemu glasu. Bilo je, kot bi prerezal živali sapnik, skozi katerega silita sapa in kri obenem. Vstanem, pokličem tovariša in grem z njim v grmovje. Tam sva našla ranjenca, ki je ležal na trebuhu, pod vratom in prsi pa je bila mlakuža krvi. Nisva si ga upala dvigniti in poklical sva častnika. Tudi ta dvignil sva ga na polju dvigniti, češ, mož ima prestreljen sapnik in nevarnost je, če ga dvigne nevedča roka, da ga zaduši kri. In pustili smo ga reveža. Zakrili smo ga z odejami in s plaščem in poklicali sanitetno patruljo. Vrnili smo se v jarek, toda zaspati nismo mogli. Celo noč do jutra smo čuli bolešno hropenje nesrečnega tovariša. Zjutraj zarana je prišla patrulja. Ko so dvignili nesrečnega, nisem bil zraven. Videli pa sem, ko so ga nesli mimo. Stopil sem bliže in odgrnil odejo — bil je moj zvesti prijatelj in tovariš. Zaklical sem ga po imenu — odprl je oči in stresel z desnico. Spoznal me je. Bolešno sem zaklical, vojak ga je zakril, odnesli so ga nazaj in jaz sem odšel na svoje mesto. In prav nič bi mi ne bilo mar, če bi me bila zadela takrat kroglica. — Pozneje sem izvedel, da je umrl revež po poti na obvezovališče.

»Prestal je revež,« se je oglašil četrti tovariš, »kot jih je mnogo naših, samo trpel je mnogo.«

Fake smrti se bojim. Sicer pa, fantje, dolgo se že menimo, povem vam kratko samo tole: Malokdaj sem se jokal v življenju. Ko sem pa odrasel dečji dobi, sem potočil, kar se spominjam, samo tri solze. Težko je bilo v Ljubljani slovo. Ono jutro 11. avgusta na kolodvoru je bilo. Na tisoče ljudi se je poslavljalo od nas, med njimi so stali moja mati, žena in moje triletno dekletce. Že so zatvorili naše voze, spodili so od voz naše sorodnike, prijatelje in znanke in premaknili se je vlak. Zavriskal sem, obenem pa začul tri žalostne klice. Dobro sem jih razločil izmed tisoč glasov. Pogledal sem še enkrat svoje ljubljence, omahnil v voz in si otrl prvo solzo. Ko sem se zopet preril do odprtine voza, sem videl samo še morje robcev, cvetic in rok, ki so nam vihrale po zraku in zadnji poždrav, v glavi pa mi je žumelo in razločeval sem še vedno žalostne klice matere, žene in otroka. In tega ne pozabim.

Stali smo v bojnem redu pred prvo bitko. Poslavljali smo se med sabo, nad nami grom topov, pred nami pokanje pušk in semtertja je že padla kaka sovražna kroglica v našo bližino. In takrat sem začul zopet tako krepko in močno one tri klice. Bilo mi je, kot da jih čujem v bližini. Ozrl sem se okrog. Poleg mene je stal moj tovariš, nem in temno zroč v tla. Pogledala sva se, stisnila si nehotne desni:

»Če padem, jim sporoči.«

Obrnila sva se drug od drugega; in otrli sem si drugo solzo. In tretjo solzo, prijatelji, v kateri sem utopil ljubezen do svojcev in do vas, dragi tovariši, sem si otrl — nocoj. Lahko noč, fantje!

Obrnili smo se in zaspali. Nihče več si ni upal in tudi ni mogel motiti tovarišev.

Pospali smo, naše sanje so bile med svojci in domačimi, nad nami pa je plula zlobojna smrt.

Zbudili smo se zjutraj zarana. Prebudil nas je grom topov, v bližino mrtvašnice je padla težka ruska granata in razlila več grobov. Vstali smo in se opravili. Še enkrat je zakrožila čutara, podali smo si roke in tiho, ne da bi kdo kaj rekel, smo se razšli na porušenem in raztrganem goliškem pokopališču, porastlim z gosto travo in trnjem med ovelinimi in obletelimi cveticami ob samotni, belo pobeljeni goliški mrtvašnici.

Sličice iz vojne.

Prijateljski razgovori med sovražnimi strelskimi jarki prepovedani. Iz Berlina se poroča: »Tägliche Rundschau« javlja: Prirčni razgovori, do katerih je prišlo tako pogosto med nemškimi in francoskimi strelskimi jarki, so sedaj s posebnim poveljem vrhovnega armadnega vodstva prepovedani. Za Božič in Novo leto je prišlo na posameznih mestih do nekakega premirja. Tuintam so se obojestranski vojaki ozirali celo na ure, ko se kosi in zavživa čaj.

Ujetniki iz Čingtava. Neki nemški vojak, ki se je udeležil obrambe Čingtava, je pisal svojim starišem sedaj iz vojnega ujetništva v Kalodi na Japonskem sledeče pismo: Zdravi in veseli smo prispeli dne 15. novembra semkaj. Naš lep Čingtav je padel, kar ste gotovo čitali že v časopisih. Da je moralo priti do tega, to je bilo jasno že vnaprej. Drugače pač ni bilo mogoče. Trdnjava je padla dne 7. novembra in ostanek posadke odveden v vojno ujetništvo. Dne 12. novembra smo bili vkrcani na japonski parnik »Indomaru« in prepeljani na Japonsko. Na poti je bil silen vihar. Dne 15. novembra smo bili izkrcani na suho in odpeljani nato z vlakom v Kalodi. Nalajamo se v krasnem kraju, preskrbljeni smo z vsem in imamo jako dobro hrano. Dovoljeni so nam tudi izprehodi po mestu, za kratek čas in zabavo pa se učimo japonski jezik. Muči nas le to, ker ne moremo ničesar izvedeti o usodi naše domovine. Da bi bil vsaj kmalu sklenjen mir in nam tako omogočen povratek v domovino.

Parizanke v vojnem letu. Parizanke so oblečene letos zelo priprosto in so morda ravno radi tega še posebno privlačne. One ne nosijo cvetic, nobenih okrasov, čudovite biserne ovratnice so izginile in noleja in čaplina perja je videti zelo redko. Parizanke nosijo, kakor je posneti po pariških listih, majhne klobuke, v obliki belgijskih vojaških čepic, gladke in kratke suknje in kožuhe. Parizanke odgovarjajo na zunaj torej strogo resnemu času. Vendar pa se je razven tega menda izpremenil nekoliko tudi njih temperament, ker so sedaj mirne in zbrane. Sedaj niso več dame merodajne v družbah, ker jih ni videti nikjer, razven v kakih človekoljubnih družbah. Tudi igralke so se precej umaknile iz javnosti. Visoke Parizanke posvečajo svoj čas delovanju za Rdeči križ. V začetku je bilo delo precej razkosano, toda sedaj so se francoske dame združile v posebno ligo. Za dame družbe je postal »Croix Rouge« zadnji pariški salon, kjer se zamorejo sestajati prijateljice, da se malo pogovore. Toda vsaka nima pristopa ta salon, kajti treba je pokazati poseben bel listič in se je ponovno že zgodilo, da dame niso hotele delati skupno z ločenimi ženami. Ker so te dame Rdečega križa skoro vse strogo katoliške in rojalistične, je zelo zanimivo, da so popolnoma pozabile na republikanski zakon o ločitvi zakona. Sicer pa sta zakon in pravost dve različni stvari. Tudi buržoaznih dam, ki so sicer na dobrem glasu, pri damah Rdečega križa ne vidijo radi, vsled česar so, kakor poroča korespondent »Politikena«, ustanovili t. zv. »Zeleni križ«, ki se istotako peča z ranjenci in bolniki, dočim je »Modri križ« samo za konje.

Zaklad v razvalini. Iz Heba poročajo: V vojnopoštnem pismu poroča državni poslanec Josip Mayer, sedaj nadporočnik in na bojišču, o interesu tmem doživljaju. Nekoga dne je prišel v vas C. ob nekem pritoku Viste. Nedaleč od vasi leži stari grad grofa P., ki so ga bili Rusi popolnoma razdejali. Poslanec Mayer pripoveduje nadalje: Razvalina, in če je kot razvalina tudi še tako mlada, ima vedno nekaj skrivnostnega. Poskusil sem prodrati med te razbite in razstreljene stene, ker pa so grozili stropi in stene, da se podro, se mi je zdelo stvar vendar precej nevarna. Moj četovodja, zelo spreten in iznajdljiv človek, pa je bil že v kleti in naenkrat je prisopihal ves rdeč ter mi začel pripovedovati, da je našel velikanski zaklad zlata in srebra. Izpočetka nisem hotel verjeti, končno pa sem vendar šel v klet. Z električno svetilko mi je četovodja svetil. Počas smo stopali po ozkih stopni-

cah v klet. Morali smo preko udrtih stropov in preko kupov opeke. Naenkrat je bil zrak okrog nas ves vroč, ker je nam nad glavo še tlelo od požara. Steklenice, ki so stale na lesenih policah ob zidu, so bile večinoma prazne in razbite, za eno polico pa je bilo videti leseno steno. To je vzbudilo radovednost četovodje, ki je odstranil to steno in posvetil v duplino. Kakor v »Tisoč in ena noč« se mi je zdelo. V svitu električne svetilke so se blesteli težki srebrni in zlati bokali, posode, namizne dekoracije, težke z dragocnimi kameni vložene kasete z zlatimi ornamentami, srebrni in zlati svetilniki, debele srebrne plošče, izkratka, dragocenosti, kakršnih prej še nisem videl. Sklenil sem, da spravim te dragocenosti na varno. Moji ljudje so morali naporno delati, končno je bil cel voz poln teh dragocenosti. Dal sem jih prepeljati v šolo. Med tem ko sem natančno zabeležil predmete sem izvedel, da se nahaja v vasi dekla grofa, čigar last je bila razvalina. Dal sem jo poklicati in sem izvedel, da se mudi v nekem sosednem kraju grofov stric. Drugi dan je bil že tudi on tu in se mi je zahvaljeval, da sem rešil stoletja stari rodbinski zaklad. Grof mi je potrdil, da je prejel te predmete in jih je dal z vozom odpeljati. Jaz sam sem bil vesel, da sem se zaklada zopet iznebil, ker bi mi bil na teh slabih potih le v oviro.

Razne politične vesti.

Novoletni govor grofa Tisze. Kakor razvidno iz raznih citatov, je letošnji novoletni govor ogrskega ministrskega predsednika vzbudil veliko senzacijo v ogrskem in izvenogrskem časopisju. Komentarji so bili seveda najrazličnejši, kakor so bili že vtisi. Na mnogih straneh je vtis Tiszine — samostvornosti kar najneugodnejše zadel. Bilo, da se je sam nekoliko ustrašil efekta svojih novoletnih izjav madjarske duše, bilo, da mu je došel od kje kak migljaj: dejstvo je, da je grof Tisza začutil potrebo avto-komentarja k svojem govoru. Ta komentar je priobčil v nekem tedniku. Tam pravi: »Usoda naroda je odvisna od jakosti, modrosti in dela svojih državljanov. Če to velja že v normalnih časih, koliko bolj velja to v sredi nadlog in izkušnji svetovne vojne, ki nas je zadela. Sedaj v resnici malo velja modrost poedinih voditeljev. Njihova naloga je bila, da ohranijo narodu blagoslove miru, dokler je bilo to možno na časten način, da pa obenem pripravljajo narod za veliko borbo. Odkar je izbruhnila vojna, je uspeh odvisev od hrabrosti, vztrajnosti in poštrevnosti vsakega poedinega člana naroda... Po slavnem izkustvu minolega polletja smemo srečno in ponosno trdit, da se je naš narod pod združenimi navali močnih sovražnikov pokazal vrednega najslavnijih mučnikov naše krave zgodovine... Uspeh je v božjih rokah. Ali naroda, ki je pokazal tako junaštvo proti premoči svojih sovražnikov, in ki je v dnevih nevarnosti tako složno nastopil, bog ne zapusti. V trdnem sklepu, da hočemo vzdržati v vojni, prosimo boga blagoslova za službenega poštenega miru, prosimo od njega za svojo težko izkušeno domovino novega leta, ki bi bilo lepše, slavnije in srečnejše nego so bila vsa dosedanja.«

— Lepo je govoril grof Tisza. Ko ga vidimo in poslušamo, kako se topi v spoštovanju do naroda, kako se potaplja v skrb za njega blaginjo in srečno bodočnost, kako se brezpogojno klanja pred suverenito in majesteto naroda — kako mu je narod v začetek in konec vseh njegovih misli in čustev najraje bi stopil tja predanj, sneli klobuk v globokem spoštovanju, mu stisnili roko v navdušenju ter mu rekli: taki so državniki, po božji in narodovi volji... Tako bi, če bi nas ne zadrževal neki pomislek, ki pada kot leden curk na ogenj navdušenja. Komentar grofa Tisze ne daje zadovoljivega popravila ali pojasnila ravno glede na tisto noto v njegovem novoletnem govoru, ki je ravno dala, ako ne izključno, pa vsaj v prvi vrsti povoda za ozlovoljenje v sled omenjenega govora. Kakor v svojem govoru tako govori tudi v svojem komentarju s posebno toploto o »narodu«, o njegovi vrednosti, o njegovi junaštvu, ko mu je zagotovljena božja zaščita; ali tudi v tem komentarju se grof Tisza ne more odločiti, da bi izpregovoril veliko resnico, da tisti »narod«, ki sedaj krvavi na bojišču, ni le madjarski, ampak da so v njega taboru sinovi vseh narodnosti, živečih v oni drugi polovici monarhije (pri kateri pa si ne mislimo Hrvaške, ker tej treba priznati poseben položaj). Te resnice noče grof Tisza jasno in odločno izpovedati pred svetom. Po dejstvu, da na enem mestu v svojem komentarju govori celo kar naravnost o »madjarskem« narodu, smemo sklepati, da hoče potajiti to resnico. Roka, ki je hotela grofu Tiszi stisniti desnico, se umika zopet...!

Domače vesti.

V srbskem ujetništvu. Praporščak Anton Benčina iz Rojana, bivši slušatelj na akademiji Revoltella, ki se je bojeval na južnem bojišču, je brzojavil predčerašnjim svojim, da se nahaja v srbskem ujetništvu in sicer v Valjevu, kjer je z drugimi ujetniki nameščen v tamkajšnjem gimnazijskem poslopu. Obenem sporoča tolažljivo vest, da mu je dobro.

Varčevanje z živili. Varčevanje z domačimi zalagami moka, ki mora zadoščati do bodočih žetve, je resna dolžnost splošnosti. Vlada je zato nedavno odredila, da se sme pšenična in ržena moka (bodisi moka ali kruh) spravljati v promet le primerno mešana z ječmenom, koruzo in s krompirjem. Naravno iz tega sledi, da se redno tudi živina ne sme piti z žitom. S. t. m. se objavi odlok poljedelskega ministrstva s 5. t. m., ki odreja potrebno in prepoveduje pitje živine z za menje sposobno ržjo, pšenico in ječmenom; kakor tudi nerženo, pšenično in ječmenovo za peko sposobno moko. Iz važnih gospodarskih razlogov sme politična deželna oblast izjemoma dovoliti pitje živine z ržjo in ječmenom, če ga je pridelal živinorejec sam in le za njegovo živino. To določilo je osobito važno v goratih krajih, kjer bi se prodaja pridelanega žita ne izplačala.

JOSIP STRUCKEL

Trst, vogal ul. Nuova-S. Caterina

Nov prihod volnenega blaga za moške, in ženske, zefir, balist in perljiva svila za jopice. — Svilena in okrasni zadnje novosti, velik izbor izgotovljenega perila in na metre, spodnje srajce moderci. Vezanine in drobnarije, preproge, zavese, trliž po izjemno nizkih cenah.

Prodajalnica ur in dragocenosti

G. BUCHER
(ex drug Drag. Vokjete)
(nasproti prejšnji prodaj. D. Vokjet)

Trst, Corso št. 35.
Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravila vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure.

Splošna hranilnica v Trstu

PUPILARNOVAREN ZAVOD pri katerem vlagajo c. k. sodišča denar mladoletni otrok

HRANILNE VLOGE se obrestujejo po 4%, obresti se pripisujejo k glavnici dvakrat na leto. **IZPLAČILA** hranilnih vlog se izvršujejo redno brez ozira na določbe moratorija; zneski do 500 kron se izplačujejo brez odpovedanega roka, zneski od 500 do 2000 kron po tridnevni, zneski nad 2000 kron po petdnevni odpovedi. **POSLOJA NA NEPREMIČNINE** se dovoljujejo tudi v sedanjem času in sicer po 6% z amortizacijo po dogovoru.

Uradi v ul. Torre Bianca 41. - Uradne ure: 9-12

TELEFON 21-01.

CROATIA

Ustanovljena leta 1884. — CENTRALA: Zagreb, v lastni hiši, vogal Maraske in Preradovićeve ulice. — GLAVNO ZASTOPSTVO: Ljubljana, Novisad, Osijek, Reka, Sarajevo.

Podružnica Trstu, ul. Lavatolo 1, II.
Telefon št. 24-94.

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja:

1. Na življenje.

1. Zavarovanje glavnice za slučaj doživljenja in smrti.
2. Zavarovanje dote.
3. Zavarovanje življenske rente.

2. Proti škodi po požaru.

1. Zavarovanje zgradb, (hiš, gospodarskih zgradb in tovarov.
2. Zavarovanje premčin, (pohištva, prodajalniškega blaga, gospodarskih strojev, blaga itd.

3. Zavarovanje steklenih šip.

Zadržno imetje v vseh delih znaša K 3.013.332-66
Letni dohodek premije s pristojbinami K 1.486.297-36
Izplačane škode K 5.264.162-96

Sposobni posredovalci in akviziterji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji.

Natančnejše informacije daje

Podružnica „Croatiae“, Trst, ul. Lavatolo 1, II.
in glavno zastopstvo „Croatie“ v Ljubljani (trdnika Kmet in Slivar).
Zastopnik za Gorliško g. Franc Perko, Gorica, Trgovski dom

Edina primorska tovarna dvočolov. »TRILUNA« Gorica, Tržaška ul. 23 prej pivovarna Gorica, Zlaga dvočolov. livalnih in kmetijskih strojev: molenov, orkestron, itd. **F. BATJEL** Gorica, Stolna ul. 2-4 Plačje se na obroke. Ceniki franco.

Nicolò Cosciacich

avt. zobotehnik

TRST - ulica Nuova Štev. 15, II. nad. sprejema na novo

od 9-1 in od 3-7, - TELEFON št. 25-93.

Dr. PEČNIK

Dr. PETSCHNIGG

TRST, VIA S. CATERINA ŠTEV. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni 8-9 in 2-3 in specialist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11¼-1 in 7-7¼

Zopet se je odprl

Zobni ambulatorij

Via G. Rossini 2, vogal ul. Poste

Moderna zobna delavnica. Umetni zobje po K 4—. Zobje na vijak, zlate krone, mostna dela. — Plombiranje z materijalom prve vrste po K 2. Izdiranje zobov brez vsake bolečine po K 2. — Jamstvo za vsako delo. — URNIK: od 9 do 1 in od 5 do 12. — Ob nedeljah in praznikih od 9 do 12 polpodne.

DEJINSKA PIVOVARNA TRST **ADRIA** TRST **NAJBOLJŠE PIVO!**